

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.V.30.039/2023/10.

A tanács tagjai: Dr. Bartal Géza a tanács elnöke
Dr. Cseh Attila előadó bíró
Dr. Csesznok Judit Anna bíró
Dr. Puskás Péter bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: ECOGEN-4 Kft.
cím1

A felperes képviselője: Dr. Mészáros Ágnes ügyvéd
cím2

Az alperes: név2
cím3

Az alperes képviselője: Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Zvara István ügyvéd
cím4

A per tárgya: Vállalkozói díj

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék
1.Gf.75.449/2022/9. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budai Központi Kerületi Bíróság
8.P/G.21.735/2020/114. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes mint generálkivitelező és K. Kft. mint megrendelő a Gy., D. út 10. számú csarnok bővítése tárgyában kivitelezési szerződést kötöttek.

[2] Az alperes és a felperes mint alvállalkozó között 2018. július 18-án vállalkozási szerződés jött létre, melyben a felperes elvállalta a csarnok fejpület kőműves és szerkezetépítési (zsaluzási, betonozási, falazási, gerendás-béléstestes földem építési) munkáit a szerződés alapjául szolgáló dokumentumok alapján, a szerződésben szabályozott feltételek szerint, azzal, hogy a szükséges anyagokat a megrendelő biztosítja. A vállalkozói díjat 6.000.000 forint + áfa összegű átalánydíjban határozták meg. A munkaterület átadásának időpontja 2018. július 23., a munka befejezésének időpontja (teljesítési véghatáridő) 2018. szeptember 7. napja volt. A szerződés 8. pontja szerint a vállalkozóval szemben érvényesíthető késedelmi kötbér mértéke 50.000 forint/nap, a kötbér maximuma a vállalkozói díj 10%-a. A felek megállapodtak, hogy pótmunka elszámolása kizárólag előzetesen jóváhagyott, az 1. számú mellékletként a szerződéshez csatolt ajánlatban lévő egységarakon, illetve rezsióradíj szerint történik. Ennek elvégzését a megrendelő külön jegyzőkönyv alapján rendeli el, amely a pótmunka elszámolásának feltétele.

[3] A szerződés 13. pontja rögzítette, hogy a szerződést a felek – mint üzleti akaratukkal mindenben egyezőt – elolvasás és értelmezés után jóváhagyólag írták alá, és aláírásukkal a szerződés, illetőleg az általános szerződési feltételek egy példányának átvételét elismerik. A terveket a vállalkozó megismerte, a megrendelő azokat digitálisan és két példányban papír alapon is átadta.

[4] A szerződés 1. számú mellékleteként csatolt költségvetés „Falazás és egyéb kőműves munka” cím alatt 1. tételként tartalmazta egy 62,7 m² területű teherhordó és kitöltő falazat elkészítését.

[5] A felperes 2018. július 25-én felvonult a munkaterületre, és a betonozási munkálatok egy napos elvégzését követően 2018. július 26-án megkezdte a szerződés szerinti kivitelezést.

[6] A fejpület kivitelezési munkálatainak megkezdését követő harmadik hétben, 2018. augusztus közepén felmerült, hogy a fejpületet a felperes nem tudja befejezni a fejpület által „L” alakban körbe ölelt liftakna és lépcsőház kivitelezése nélkül a két épületrész műszaki összefüggései miatt, melyre a műszaki ellenőr is felhívta a figyelmet.

[7] Az alperes 2018. augusztus közepén megrendelte a felperestől a liftakna és lépcsőház kivitelezését is. A felek között 2018. augusztus 17-én kiegészítő vállalkozási szerződés jött létre, amelynek 1. pontja rögzítette, hogy az alperes megrendeli, felperes pedig elvállalja a csarnokbővítés fejpületének kőműves és szerkezetépítési munkáinál a liftakna, a lépcsőház és merevítő fal zsaluzási, betonozási munkáit kompletten. Ezen munkák elvégzését a 2. pontban meghatározott dokumentumok alapján, valamint a szerződésben meghatározott feltételek szerint végzi. A vállalkozói díj az 1. pontban meghatározott munkák szerződésszerű teljesítéséért 2.000.000 forint + áfa összegű átalánydíj, melyből az 1. számú részszámla (1.250.000 forint) a liftakna és lépcsőház teljes elkészülte után, míg a végszámla (750.000 forint) a galéria monolitföldem és merevítőfal elkészülte után számlázható. A felek a munkaterület átadásának időpontját 2018. augusztus 23., a liftakna határidejét 2018. október 15., a munka befejezésének időpontját (galéria, földem és fal) 2018. október 31. napjában, a

vállalkozóval szemben érvényesíthető késedelmi kötbér mértékét 50.000 forint/nap összegben határozták meg.

[8] Az írásbeli kiegészítő szerződést az alperes 2018. október 4-én e-mail útján küldte meg a felperesnek, amelyet a felperes akkor nem írt alá, mert sérelmezte az átalánydíjat. Az alperes képviselőjében eljáró K.N. főépítésvezető 2018. október 10-én megrendelést küldött a felperesnek, melyben kérte az összekötő földem elkészítését további 300.000 forint nettó díjon.

[9] A felperes 2018. november 9-én 2.700.000 forintról számlát állított ki.

[10] A felperes a kiegészítő szerződést utóbb aláírta, majd a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSZSZ) véleményét kérte 2019. november 13. napján, a TSZSZ felhívására a vállalkozási szerződés kiegészítésének aláírt példányát a szakértői szervhez becsatolta.

[11] A szerződés szerinti munkákat a felperes a 2018. szeptember 7-i véghatáridőhöz képest 2018. november 18-án fejezte be (62 nap késedelem). A szerződés kiegészítése körében a liftakna 2018. október 15-i befejezési határidejéhez képest a felperes ezen munkálatot 2018. november 8-án (24 nap késedelem), a további munkarészeket (galéria, monolit földem) a 2018. október 31-i véghatáridőhöz képest 2018. november 26-án fejezte be (26 nap késedelem).

[12] A lépcsőház falazott falát a felperes nem első osztályú minőségben készítette el. Az alperesnek ezt 1,2 méteres sávban kellett javítania, helyenként 6 cm-es vastagságú hőszigetelő lapok beépítésével. A 6 cm-es síkpontossági eltérés a vonatkozó szabvány szerint nem felel meg az első osztályú minőségnek. Az alperesnek a falsík kiegyenlítésével, a 3 cm vakolható polisztirollap felragasztásával és kiegyenlítő vakolattal – figyelembe véve, hogy a fal vakolása és állványozása egyébként is elvégzendő volt – 62.400 forint javítási költsége merült fel.

[13] A felperes a munkaterületről a megmaradt anyagokat nem hordta el, az építési naplóban ezt nem rögzítette, ahogyan azt sem, hogy az állványzatot letakarította. Ezen munkálatok elvégzésével az alperesnek 32.000 forint költsége merült fel.

[14] A felperes teljesítéséhez modern zsaluzati rendszer használata volt szükséges, amelyet az alperes a M. Kft.-től megrendelt zsaluzati rendszerrel biztosított. A kft. a bérletet követő eladás címén nettó 946.360 forintos ajánlatot adott az alperesnek a zsalurendszer visszaszolgáltatni elmulasztott részei után, majd 2018. december 21-én számlát is kiállított 968.875 forint (nettó 762.894 forint) összegben. A zsaluzat átadás-átvétele írásos formában nem történt meg, az alperes alkalmazottja adta át az egyes elemeket a felperesnek kérés esetén, aki azokat beépítette az adott munkaszakaszban.

[15] A kivitelezési területen a felperesen és az alperesen kívül több más alvállalkozó is dolgozott.

[16] Az alperes a felperesnek a kivitelezési munkákhoz téglavágó gépet biztosított.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[17] A felperes keresetében elsődlegesen 2.700.000 forint és járulékai, másodlagosan 2.000.000 forint és további 300.000 forint + áfa összegű vállalkozói díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:238. §-ára, 6:245. § (1) bekezdésére, valamint az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IV.15.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Ép.kiv.) 2. § f)

pontjára alapította. Tényállítása szerint a 2018. július 18-án létrejött vállalkozási szerződést a felek szóban kiegészítették a liftakna, a lépcsőház és merevítőfal zsaluzási, betonozási munkálatainak elvégzésével, továbbá a galéria monolit födémének és merevítőfalának elkészítésével, a pótmunka díját 2.200.000 forintban, a galéria monolit födémének elkészítésére vonatkozó pótmunka díját pedig külön 500.000 forintban állapították meg. Ugyanakkor a megrendelő által 2018. október 4-én megküldött szerződéskiegészítésben a pótmunka díja csak 2.000.000 forintban került rögzítésre. Emiatt a szerződéskiegészítést nem írta alá, ennek ellenére a pótmunkát elvégezte, mert ennek hiányában az eredeti szerződésben foglalt határidőben történő teljesítése jelentős nehézségbe ütközött volna. Az egyes szerződési ütemek késedelmes teljesítésével összefüggésben hivatkozott arra, hogy az alperes nem bocsátotta határidőben rendelkezésére a munkaterületet, másrészt nem biztosította a párhuzamosan végzendő munkálatok feltételeit, és nem bocsátotta rendelkezésére a kiviteli terveket, továbbá olyan fal kivitelezését várta el, amelynek tekintetében semmilyen terv nem állt rendelkezésére. Arra is hivatkozott, hogy az eredeti szerződés terve megvalósíthatatlan volt olyan tervhiba miatt, amely miatt az nem volt kivitelezhető.

[18] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítását célozta. Védekezése körében összesen 5.392.302 forint és járulékai erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő, ebből 3.500.000 forintot késedelmi kötbérként, 653.842 forintot kellékszavatossági, illetve kártérítési igényként, 946.360 forintot kártérítésként, míg 292.100 forintot bérleti díj címén kívánt beszámítani.

[19] A felperes valamennyi beszámítási kifogás elutasítását, illetve az alperes kötbér követelésének alapos volta esetén a kötbér mérséklését kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletében 2.005.600 forint és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[21] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. E körben a jogerős ítélet szerint a bíróság a felperes keresetéből 2.000.000 forint vállalkozói díj és további 300.000 forint vállalkozói díj iránti igényt ítélte alaposnak, míg a beszámítási kifogásból – szakértői vélemény alapján – kötbér címén 200.000 forintot, hibás teljesítésből eredő javítási költségként 62.400 forintot, a megmaradt anyagok ún. lehordási költségeként 32.000 forintot ítélte beszámíthatónak.

[22] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése is helytálló, indokolása túlnyomórészt helyes, az aggálytalan és ellentmondásmentes szakvéleményt alappal vette figyelembe ítéletének meghozatalakor.

[23] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint nem volt megállapítható olyan tervhiba, amelyre a felperesnek fel kellett volna hívnia az alperes figyelmét, ezért alaptalannak ítélte az alperes azon hivatkozását, hogy a felperes megsértette a Ptk. 6:240. § (2) bekezdésében és 6:252. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét.

[24] Az eredeti és a kiegészítő szerződésben meghatározott munkálatok kapcsán a másodfokú bíróság utalt arra, hogy a két megállapodásba foglalt munkák elvileg különállóak, amelyeket azonban a technológiai sorrendre figyelemmel párhuzamosan kellett kivitelezni. A szakértői véleménnyel igazolt ténynek fogadta el, hogy a kiegészítő szerződés folytán az alperes az alapszerződésben vállalt kivitelezési feladatokat hosszabb idő alatt tudta befejezni.

[25] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [61] és [80] bekezdéseiben megfelelően indokolta, hogy az alperes mint megrendelő miért nem tekinthető laikusnak. Megindokolta, hogy miért tért el a perbeli esetben a korábban e körben közzétett GK 54. számú állásfoglalástól, és a BH2021. 257. számon közzétett eseti döntésben foglaltaktól. A felek közötti jogviszonyra és az Ép.kiv. 12. § (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az elsőfokú bíróság indokaival a másodfokú bíróság is egyetértett, és hangsúlyozta, hogy az alperesnek mint generálkivitelezőnek feladata volt az alvállalkozókkal való egyeztetés, tevékenységük összehangolása. Ez a kötelezettség a perbeli esetben is terhelte, akkor is, ha két önálló szerződést egy alvállalkozó teljesített. Az alperes feladata lett volna, hogy kellő időben kössön szerződést a liftakna és a lépcsőház kivitelezésére, amely tevékenységeket a technikai sorrendre figyelemmel a fejpülettel párhuzamosan kellett kivitelezni. Rámutatott: elméleti lehetőség volt az alap és a kiegészítő szerződésekben rögzített szerkezeti egységek külön megépítésére, a technológiai sorrend azonban azt diktálta, hogy a fejpületnek és a lépcsőház-liftakna résznek együttesen, párhuzamosan kellett épülnie.

[26] A másodfokú bíróság a beszámítás körében, a felperesnek a kötbér mértékére vonatkozó védekezésével kapcsolatban rögzítette, hogy a kiegészítő szerződés önálló szerződésnek minősült, és bár a felek abban utaltak az eredeti szerződésre, azonban nem kötötték ki, hogy annak rendelkezéseit a kiegészítő szerződésre is alkalmazni kell. Erre tekintettel a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon érvelésével, miszerint a kiegészítő szerződés az alap vállalkozási szerződéssel együtt értelmezendő, és az alap vállalkozói szerződésben kikötött kötbérmaximum a kiegészítő szerződés körében is irányadó. Kiemelte, hogy a Ptk. 6:186. § (2) bekezdése alapján a kötbér kikötése csak írásban érvényes, a kiegészítő szerződés 8. pontjában a felek a késedelmi kötbér mértékét napi 50.000 forintban határozták meg, annak maximális összegét, illetve mértékét azonban nem kötötték ki. A másodfokú bíróság egyetértett továbbá az elsőfokú bíróságnak a kötbérmérsékléssel kapcsolatos álláspontjával. Ennek lényege szerint a vállalkozói díj szinte egészét kitevő kötbérösszeg nyilvánvalóan eltúlzott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[27] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatala érdekében. E kérelme körében is elsődlegesen az ún. alap vállalkozási szerződés vonatkozásában 600.000 forint, a kiegészítő szerződés tekintetében 1.700.000 forint késedelmi kötbér beszámításával, és a felperes kötbér mérséklés iránti kérelmének elutasításával a keresetet elutasító ítélet hozatalát, míg másodlagosan az alap vállalkozási szerződés vonatkozásában 600.000 forint, a kiegészítő szerződés alapján annak 20 %-nak megfelelő, 400.000 forint kötbér beszámításával a marasztalási összeg 1.205.600 forintra és annak járulékaira történő leszállítását kérte. Másodlagos felülvizsgálati kérelme az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását célozta, továbbá kérte a felperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségeiben, valamint felülvizsgálati eljárási költségeiben.

[28] Az alperes megsértett jogszabályhelyként a Pp. 279. § (1) bekezdését, 316. § (1) bekezdés a), b), c), d) pontjait és 346. § (5) bekezdését, a Ptk. 6:8. § (1) bekezdését, 6:59. § (2) bekezdését, 6:86. § (1) bekezdését, 6:63. § (1) bekezdését, 6:245. § (1) bekezdését, 6:240. § (2) bekezdését, 6:188. §-át, 6:242. § (2) bekezdését, az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szakértői tv.) 47. § (4) és (6) bekezdését, az Ép.kiv. 12. § (4) bekezdés b) pontját, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését jelölte meg.

[29] Hivatkozott továbbá arra, hogy a jogerős ítélet a Kúria négy közzétett határozatától jogkérdésben eltér; e körben a Kúria Pfv.V.20.063/2021/11., Pfv.V.21.374/2021/5., Pfv.VII.21.402/2011/5. és Pfv.VII.21.899/2007/8. számú ítéleteire hivatkozott. A Pfv.V.21.374/2021/5. számú ítélet tekintetében megsértett elvi jelentőségű jogkérdésként arra utalt, hogy az építési jogvita alapvetően a megrendelő és a kivitelező közötti építési típusú vállalkozási szerződésből eredő polgári jogi jogvita, amelyre a Ptk. 6:238.-6:252. § bekezdései az irányadóak. E jogterülethez kiegészítő jelleggel kapcsolódnak más – alapvetően közjogi, közigazgatási jellegű – jogszabályok (így építési jogi szakági normákat rögzítő Étv., Oték., stb.) magánjogi vonatkozású rendelkezései is. E hivatkozása körében idézte a fenti határozat [102], [110] és [140] bekezdéseinek tartalmát. A további kúriai határozatokkal összefüggésben megsértett elvi jelentőségű jogkérdésként arra hivatkozott, hogy kivitelezési szerződés esetén a megrendelőt laikusnak, a vállalkozót pedig professzionális szakértelmű jogalanynak kell tekinteni a jogviszony alanyaival szemben támasztott jogszabályi vagy szerződéses kötelezettsége teljesítése során. A kivitelező köteles az átadott terveket megvizsgálni és a terv felismerhető hibáira, hiányosságaira a megrendelőt figyelmeztetni. Ennek elmulasztása esetén felelősség terheli. E körben idézte a Pfv.V.20.063/2021/11. számú ítélet [47], [54], [63], [64] bekezdéseit, a Pfv.VII.21.402/2011/5. számú ítélet 2. oldal utolsó bekezdését, és a Pfv.VII.21.899/2007/8. számú ítélet indokolásának egy részét.

[30] Az alperes külön kérelmében a felülvizsgálat engedélyezését is kérte a közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt.

[31] A felülvizsgálati kérelemben írtak szerint a másodfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül, a logika szabályaival ellentétesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és iratellenes megállapításokat tett az alap szerződés és a költségvetés tárgyát illetően, mert azok szerint a műszaki tartalmat csak a perbeli csarnok ún. fejpületének kőműves- és szerkezetépítési munkái képezték, és egyértelműen meghatározott volt a liftakna és lépcsőház kivitelezésére kötött kiegészítő szerződés tárgya is, melynek műszaki tartalmát csak a kiviteli tervek határozták meg, mert költségvetés nem készült. Ehhez képest kifogásolta, hogy a kirendelt igazságügyi műszaki szakértő szerint – akinek statika szakterületi kompetenciáját is hiányolta – az eredeti szerződés műszaki tartalmát nem lehetett meghatározni sem annak tárgya, sem a kiviteli terv alapján, mert azt túl általánosnak tartotta, ezért annak műszaki tartalmát a költségvetés alapján határozta meg, amiből téves következtetésre jutott, továbbá bizonyos munkanem mennyiségi adatát is tévesen, fikció felállításával kezelte, melynek következtében az átalánydíjas díjkikötésről utólagos tételes felmérésre tért át, mely ellentétes a felek szerződési akaratával.

[32] Az alperes kifejtette: a szakértő az alap- és a kiegészítő szerződés tartalmának téves, logikátlan értelmezésével állapította meg a felperes teljesítési késedelmének idejét, és foglalt állást a felperes felróhatóságának hiányáról is.

[33] E körben részletesen elemezte a perbeli szerződések műszaki tartalmának egyes elemeit, azok technológiai sorrendjét, építészeti kapcsolatait, utalva a perben tanúként meghallgatott építésztervező vallomására. Kiemelte: a szakértői vélemény elfogadása esetén a felperest a Ptk. 6:252. § (3) bekezdése szerinti figyelmeztetési kötelezettség terhelte a tervdokumentáció felismerhető hibái tekintetében (ezek az alap vállalkozási szerződés műszaki tartalmából hiányzó egyes építési munkák voltak, melyek nélkül más munkatétel nem volt elkészíthető).

[34] Az alperes sérelmezte azt a másodfokú bíróság általi megállapítást, miszerint nem volt olyan tervhiba, melyre a felperesnek fel kellett volna hívnia a figyelmét, amely szerinte ellentétes a szakértői véleménnyel. Kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság a bírói

gyakorlattól eltérően az alperest nem laikus megrendelőnek minősítette, mely indokolása e jogkérdésben ellentétes a Kúria általa felsorolt határozataival.

[35] Az alperes tévesnek tartotta továbbá a másodfokú bíróságnak a kötbérmérséklés körében hozott döntését. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Kúria Pfv.V.20.348/2016/4. számú határozatára.

[36] Az alperes a felhívott anyagi jogi jogszabályok sérelmét állította ugyancsak az alap és a kiegészítő szerződések tárgyának meghatározása, műszaki tartalmának értelmezése, a vállalkozói díj kvázi utólagos tételes felméréssel történő megközelítése, a megrendelő utasítási joga és a vállalkozó figyelmeztetési kötelezettsége, valamint a megrendelő ellenőrzési kötelezettségének értékelése körében.

[37] Sérelmezte, hogy a bíróság a szakvéleményt aggálytalannak ítélte. Álláspontja szerint az fikción alapuló, önellentmondó, és a kirendelt szakértői kompetencia-hiánya (statika szakterületen) miatt sem fogadható el.

[38] Az alperes az Ép.kiv. 12. § (4) bekezdés b) pontjában megfogalmazott fővállalkozói feladatokkal (koordináció az alvállalkozókkal) összefüggésben állította, hogy ebbéli minőségében semmilyen mulasztás, kötelezettségszegés nem terhelte.

[39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

[40] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmének és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmének tartalmára tekintettel mindenekelőtt a felülvizsgálati eljárás jogi természetét, valamint – a felülvizsgálat Kúria általi engedélyezésének jogalapjára tekintettel – annak kereteit rögzíti.

[41] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat. Tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], amelynek jogszabálysértő voltát a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdésének főszabálya értelmében kizárólag a felülvizsgálati, és – ha előterjesztettek – a csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálhatja.

[42] Amint arra a Kúria már számos határozatában (pl.: Pfv.V.21.336/2020/5., Pfv.V.20.066/2021/8., Pfv.V.20.130/2021/5., Pfv.V.20.477/2022/6., Pfv.V.20.561/2022/8., Pfv.V.20.707/2022/4., Pfv.V.20.794/2022/4., Pfv.V.21.049/2022/5., Gfv.V.30.373/2022/4.) rámutatott, az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatályba lépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. PJE határozat rendelkezései szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményt [a továbbiakban: 1/2016. (II.15.) PK vélemény] – 2. pontjának kivételével – a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintette. Az 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. és 4. pontja által megerősítetten a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel.

[43] A jelen – nem vitásan a Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pontja szerinti vagyoni jogi pernek minősülő – ügyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték nem haladta meg az ötmillió forintot, ezért a felülvizsgálat a Pp. 408. § (1) bekezdése értelmében kizárt volt. Erre figyelemmel az alperes – a felülvizsgálati kérelmében is jelzetten (V. Záró rész 46., 47. pont) – külön beadványban a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, a felülvizsgálati kérelem A/2. számú mellékleteként.

[44] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében az alperes kizárólag a jogerős ítéletnek a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérése miatt kérte a felülvizsgálat engedélyezését (a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem 2. oldal I. cím 1. pontja szerinti konkrét kérelem és 31-37. oldal IV. cím 32-39. pontok). E körben az alperes a jogerős ítélettől eltérő kúriai határozatként megjelölte egyrésről a Pfv.V.20.063/2021/11., a Pfv.VII.21.402/2011/5. és a Pfv.VII.21.899/2007/8. számú határozatokat, és elvi jelentőségű jogkérdésként – kérelme tartalmát [Pp. 110. § (3) bekezdés] tekintve – azt, hogy kivitelezési szerződés esetén a megrendelőt laikusnak, a vállalkozót pedig professzionális szakértelemmel rendelkező jogalanynak kell tekinteni a jogviszony alanyaival szemben támasztott jogszabályi vagy szerződéses kötelezettségek teljesítése során; a kivitelező köteles az átadott terveket megvizsgálni és a terv felismerhető hibáira, hiányosságokra a megrendelőt figyelmeztetni; ennek elmulasztása esetén felelősség terheli. E jogkérdéssel összefüggésben megsértett jogszabályhelyként (kérelme 38.2. pontjában háromszor, egyezően) a Ptk. 6:252. § (1) bekezdését jelölte meg, miszerint: „Kivitelezési szerződés alapján a kivitelező építési, szerelési munka elvégzésére és az előállított mű átadására, a megrendelő annak átvételére és díj fizetésére köteles”.

[45] Másrésről az alperes a jogerős ítéletet a Kúria Pfv.V.21.374/2021/5. számú ítéletétől is jogkérdésben eltérőnek tartotta (a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem 39. pont). E határozattal összefüggésben megsértett elvi jelentőségű jogkérdésként azt jelölte meg, hogy az építési jogvita alapvetően a megrendelő és kivitelező közötti építési típusú vállalkozási szerződésből eredő polgári jogi jogvita, amelyre a Ptk. 6:238. - 6:252. §-ai az irányadóak; e jogterülethez kiegészítő jelleggel kapcsolódnak más – alapvetően közjogi, közigazgatási jellegű – jogszabályok (így a felperes által hivatkozott építési jogi szakági normákat rögzítő (Étv., OTÉK, stb.) magánjogi vonatkozású rendelkezései is (felülvizsgálati engedélyezése iránti kérelem 39.1. pont). E körben megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 6:238. §-át, 6:239. § (1) és (2) bekezdését, 6:240. § (1) és (2) bekezdését, 6:242. § (1) és (2) bekezdését, 6:244. § (1) és (2) bekezdését, 6:245. § (1), (2) és (3) bekezdését, valamint 6:252. § (1), (2) és (3) bekezdését hívta fel (felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem 39.2. pont). Ez a hivatkozása ugyanakkor – a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmének 39.4.3. pontjából kitűnően – szintén a megrendelő nem laikus minőségével kapcsolatos jogerős ítéleti indokolás [140] bekezdését érintette, sérelmezve, hogy a másodfokú bíróság nem a Ptk. normáiból, hanem az Ép.kiv. 12. § (4) bekezdéséből vezette le ezt a megállapítását.

[46] Összességében tehát az alperes a felülvizsgálat engedélyezése körében kizárólag a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján, és azon belül egyetlen jogkérdés eltérő megítélésére hivatkozott, nevezetesen: a kivitelezési szerződésnél a vállalkozó tájékoztatási kötelezettsége körében a professzionális megrendelő (szakcég) laikus mivoltára. Más jogkérdésre nézve, illetve az engedélyezés egyéb nevesített okaira [Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjainak I. és II. fordulatai] alapozva a felülvizsgálat engedélyezését az alperes nem kérte.

[47] Amint arra a Kúria a Pfv.I.20.835/2022/6. számú ítélete indokolásában már rámutatott {utalva a Gfv.I.30.510/2022/2. számú (BH2023. 132. számon megjelent) határozata [8]-[10] bekezdéseiben kifejtettetre}: a Pp. 406. § (1) bekezdése szerint felülvizsgálat az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással kérhető. Ezzel összefüggésben a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdése a

felülvizsgálat engedélyezésének feltételeit is külön szabályozza az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, valamint a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés esetén. Ehhez igazodva a Pp. 413. § (1) bekezdés b) és c) pontja, továbbá a Pp. 410. § (2) bekezdés b) pontja és c) pont *ca)* - *cc)* alpontjai, valamint *cd)* alpontja is külön szabályozza a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem tartalmi elemeit az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre vonatkozóan. A felülvizsgálat engedélyezése a polgári eljárás elkülönülő, önálló kérelemre induló és a kérelem elbírálásával befejeződő szakasza, amelyet csak eredményessége esetén követ az eljárás felülvizsgálati kérelmen alapuló szakasza, így a két kérelem között tartalmi összefüggés áll fenn [Kúria Pfv.VI.20.764/2020/3. (megjelent: BH2020. 366.)].

[48] A Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálat engedélyezése körében csak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja, a jogerős ítélet felülvizsgálatát tehát kizárólag az engedélyezés feltételei szempontjából végzi el [1/2021. (VII.12.) PK vélemény 7. pont], azaz az engedélyezés iránti kérelem vizsgálata csak arra szorítkozhat, hogy a felülvizsgálat engedélyezhető-e.

[49] A felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII.12.) PK vélemény [a továbbiakban: 1/2021. (VII.12.) PK vélemény] 10. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálat engedélyezése esetén a Kúria a jogerős ítéletet csak az eredményes engedélyezési okkal összefüggésben vizsgálja felül.

[50] Ezen utóbbi álláspontját a Kúria a Gfv.I.30.270/2022/10. számú határozata indokolásában is megjelenítette.

[51] Mindezekhez a Kúria a jelen felülvizsgálati eljárással összefüggésben hozzáfűzi, hogy a hatályos polgári perrendtartás alapelveként szabályozott rendelkezési elv részét képező kérelemhez kötöttség elvére [Pp. 2. § (2) bekezdés] tekintettel a Kúria a fél felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelméhez kötve van, abban nem hivatkozott okból a felülvizsgálatot nem engedélyezheti, nem engedélyezett körben pedig az érdemi felülvizsgálat kizárt.

[52] A kifejtettekből következően a felülvizsgálat engedélyezése körében kizárólag az alperes által a fentebb összegzett jogkérdés tekintetében megjelölt négy kúriai határozat volt vizsgálható.

[53] E határozatok közül a Pfv.VII.21.899/2007/8. számú határozat nem volt alkalmas a jogerős ítélettel való összevetésre, mert az nem minősül a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti „a Kúria közzétett határozatának”. Ilyen határozatnak ugyanis a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése értelmében a Kúria 2012. január 1. után hozott, és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett határozata tekintendő, a fenti határozatot pedig a Legfelsőbb Bíróság hozta 2008. február 14. napján.

[54] Nem volt megállapítható jogkérdésben eltérés a felülvizsgálattal érintett jogerős határozat és az alperes által hivatkozott Pfv.V.21.374/2021/5. számú határozat között sem, mert bár az utóbbi határozat a Kúria közzétett határozatának minősül, annak [102] bekezdésében a Kúria csak az általánosság szintjén utalt az építési jogvitában irányadó 1959-es Ptk. szabályai mellett az építési jogi szakági normákra, azonban az alperes által megjelölt elvi jelentőségű jogkérdést nem érintette, az a konkrét ügy felülvizsgálata során fel sem merült.

[55] Megalapozottan hivatkozott ugyanakkor az alperes jogkérdésben eltérésre a jogerős ítélet, illetve a Kúria Pfv.V.20.063/2021/11. és Pfv.VII.21.402/2011/5. számú határozatainak relációjában, miután mindkét utóbbi határozat rögzítette, hogy az adott szerződéstípusnál a

megrendelőt (mindig) laikusnak, a vállalkozót pedig szakismerettel rendelkezőnek kell tekinteni a figyelmeztetési kötelezettség körében.

[56] E két közzétett kúriai határozattól a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet [140] bekezdése a felvetett jogkérdés tekintetében valóban eltért, miután a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásával abban a kérdésben, miszerint a megrendelői pozícióban lévő – de egyébként generálkivitelezőként érintett – alperes nem tekinthető laikusnak.

[57] A Kúria a Gfv.2. sorszámú végzésében erre az eltérésre tekintettel, a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján engedélyezte a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

[58] Mindezek előre bocsátása azért is volt lényeges, mert a felülvizsgálat engedélyezésének indokaira a Kúriának a Pp. 411. § (2) bekezdéséből következően – figyelemmel az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 10. pontjában írtakra is – az érdemi határozata indokolásában kell kitérnie.

[59] A fentieknek az alperes felülvizsgálati kérelmében előadott hivatkozásai érdemi vizsgálhatóságának szempontjából is kiemelkedő jelentősége volt, amire figyelemmel a felülvizsgálat eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet – az alábbiakra is tekintettel – nem jogszabálysértő, a felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[60] Annyiban tehát helytálló volt az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében előadott érvelése, hogy a vállalkozót abban az esetben is terheli a figyelmeztetési/tájékoztatási kötelezettség, ha a megrendelő maga is szakismerettel rendelkező személy (szakember/szaccég/szakvállalat).

[61] Nyilvánvaló azonban, hogy a kivitelező vállalkozót a tervvel összefüggésben terhelő figyelmeztetési/tájékoztatási kötelezettség akkor értelmezhető, ha megállapítható a szerződéskötés előtt, illetve a kivitelezés folyamatában általa felismerhető tervhiba [Ptk. 6:252. § (3) bekezdés].

[62] Az eljáró bíróságok ezzel összefüggésben egyöntetűen úgy ítélték meg, hogy a perbeli esetben nem volt olyan tervhiba, amire a felperesnek fel kellett volna hívnia – a fentiek szerint laikusnak minősülő – alperes figyelmét. Ezt az elsőfokú bíróság ítélete [61], a másodfokú bíróság jogerős ítélete [138] bekezdésében rögzítette. Ha pedig tervhiba, azaz e körben hibás teljesítés nincs, az ügy érdemi elbírálása szempontjából irreleváns, hogy a megrendelő alperes laikusnak minősül-e vagy sem.

[63] Ebből következően a felülvizsgálat engedélyezését megalapozó jogkérdésben való eltérés a felülvizsgálat érdemi szakában nem bírt jelentőséggel. Miután pedig az engedélyezés kizárólag a megrendelő laikuskénti minősítésével mint elvi jelentőségű jogkérdéssel volt kapcsolatban, és az a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott további jogszabálysértésekkel nem volt összekapcsolható, azokat a Kúria a felülvizsgálat keretében érdemben nem vizsgálhatta. Így egyrészt az aggályos szakértői véleménnyel kapcsolatban, másrészt a kötbér-mérséklés körében hivatkozott – az engedélyezés iránti kérelemben meg nem jelölt – Pfv.V.20.348/2016/4. számú határozattal összefüggésben előadott hivatkozások sem voltak érdemben elbírálnak.

[64] A kifejtettkre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[65] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért az alperes a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. § utaló rendelkezése folytán alkalmazandó 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselével összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott megbízási szerződés és ráfordított munkaidő

figyelembevételével, azt reálisnak ítélve, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján, ugyanezen jogszabályhely 3. § (2) és (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével, áfa nélküli összegben határozta meg.

[66] Az alperes a felülvizsgálati eljárás illetékét leróta, azt pervesztességére tekintettel viselni tartozik, ezért annak tárgyában a Kúriának határoznia nem kellett.

[67] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az alperes kérelmére a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

[68] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[69] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 406. § (1) bekezdés; 409. § (2) - (3) bekezdés; 410. § (2) bekezdés b) - c) pontja; 413. § (1) bekezdés b) - c) pontja, 423. § (1) bekezdés

Kúria Pfv.I.20.835/2022/6.; Gfv.I.30.510/2022/2. (BH2023. 132.); Pfv.VI.20.764/2020/3. (BH2020. 366.); Gfv.I.30.270/2022/10. számú határozatok

A döntés elvi tartalma

[70] I. A Kúria a fél felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelméhez kötve van, abban nem hivatkozott okból a felülvizsgálatot nem engedélyezheti.

II. A felülvizsgálat engedélyezése esetén a Kúria a jogerős ítéletet csak az eredményes engedélyezési okkal összefüggésben vizsgálja felül.

Záró rész

Budapest, 2023. november 8.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró